De heteroclitis Nominibus. Grammaticæ VVhitintonianæ Liber tertius de nominum heteroclisi.

Rober. VV. tetrastichō ad lectorē.

Protheos vt possis varios dinoscere vultus.
Tyresię sexus ambiguosq; senis.
Salmacidos ne vndis coeant heteroclita mixta.
Hoc vvhitintonij voluito lector op⁹

Eiusdem distichon in Zoilum.

Cornua Rhinoceros, dentem ni Zoile ponas.
Sanguinolenta feret tela Hecatebeletes.

Ioannes, Bellomayus, Valesius. Ad lectorem.

Vis docto discas heteroclita singula vate
Hac liceat facili te puerire via

Whittington (R.)

De heteroclitis.

De nominum heteroclisi.

Quam de heteroclitis varia inter grāmaticos sit dissentio: que legētis animū adeo perplexum hinc inde distrahit: vt nescias quo vultus tuos mutantē prothea nodo. huic incommodo suppetias ferre studui. Perlustratis .pbis authorib⁹ collegi que lege grammatica tritior vī obseruanda censet heteroclita. Annotauim⁹ etiā q̄dā: q̄ apud priscos licet in precio haberentur: apud recctiores tñ ob vetustatē obsoletā dicant. Legimus apud Plautū delicia femino ghie ⁊ singulari nūero: ⁊ apud Ciceronem nex ⁊ apud alios alia multa: que ler grāmatica vetat. Quare ne quod veteribus licuit scriptoribus tibi quoq; licere in ea reputes: aut q̄ raro inuentū est: aut figurate vel incuria quadam elapsum: in tritum vsum vsurpare arroges .pbabiliter subiungimus precepta.

¶ Aptotū vel monoptotū est q̄ vnam vocē habet per omnes casus: vt gummi.
¶ Diptotū est quod duos casus habet diuersos: vt tabi tabo.
¶ Triptotum quod tres: vt templum templi templo.
¶ Tetraptotū quod quattuor: vt gener generi genero generum.
¶ Pentaptotum quod quinq; vt castus casti casto castum caste.
¶ Hexaptotum quod sex: vt totus totius toti totū tote toto.

¶ De nominibus heteroclitis.

¶ Heteroclitum nomen est quod vario modo declinatur. ¶ Heteroclisis est varia nominū declinatio: que quidem fit casu/ numero genere/ declinatione et voce: fitq; defectu/ abundantia/ ⁊ variatione.

¶ De nominibus que vnam terminationem habent singularia tantum.

Hęc aptota feres singlari neutraq; tantum.
palme of the hāde. fyre. genus frumenti. nothyng. iustū. iniustum.
Hir pyr pus & ador nihil & nil fasq; nefasq;.
nomen oppidi. vt gummi. vt corpus .i. pro solā voce sumpta.
Cim sic clausa per i, simul u, vox materialis.
.i. gñm tryfull ynge wycked.
Et commune trium iungas nequam simul adde.
a whale. nem⁹ Thessalie a poūde weyght.
Hęc cete & tempe pluralia, pondo triumq;
so many. as many
Hęc generum tot quot totidem numeralia cuncta
vt quattuor/ decem/ viginti/ quadraginta/ octoginta.
Post tres ad centum que prime sunt speciei.
vt hoc mille indeclinabile.
Mille dat hoc fixum singlari non variatum.
In pl̄ali intō hec millia/ gtō horū millū/ dtō his milibus ⁊c.
Cuius pluralis terne fit milia flexus.
In pl̄ali intō hi ⁊ he ⁊ hec mille indeclinabile.
Plurali inflexum genus omne est mobile mille.
Rectum & quintum casum tm̄ habentia.

BRITISH MUSEUM

l.nsi il.vocatini able passhope
Recti vel quinti voces tantum potis expes.
magis aucte mactus/cta/ctum/
Macte tenet quitum, priscis & mobile flexum.
.l.fortuna a mozren
ntō/ vctō/ ablō/ ntō/ actō/ ablō/
Fors dabit o fors forte luesq; luem lue tantum.
a consumpcyon sanies ꝙ sanguis corruptus
in ntō/ actō. ablō/ gtō ablō/
Tabes dat tabem tabe, at tabi nisi tabo.

¶ Accusatiuum solum habens.

ad magnitudinem: vt sentit Valla/angl(as moche)
Instar singlarem quartum poscit sibi solum.

¶ Ablatiuum solum habentia.

.l.assutia envdent bybrythe offrewill
Astu cum promptu natu dic sponteq; setxo

Waioꝛ natu, (elder)
Winoꝛ natu, (yonger)

¶ Ntō & vctō singulari carentia.
id est potestatis
Singlari recto quintoq; carent ditionis.
a nooꝛe vetee deynty metemspraper .l.fructus
Remigis atq; necis dapis & precis addito frugis.
a wandeoꝛ a rypppynge a couiseoꝛ
roddeoꝛ a cudgell. caret actō a stydde possibilitatis
Verberis & quarto, vicis aufer opisq; datiuum.
caiue pluralem
Plurales retinent omnes, vicis at genitiuum.
refuseth numero
Abnuit, & casus plurali omnes ditionis.

¶ Vctō & ablatiuo carentia.

ntō ꝙ actō. as moche
Dic bis tantundem tantidem dans genitiuo.
moze.
Hoc plus dic recto & quarto, pluris genitiuo.
declinationis
Hi simul hę plures: hęc plura vt mobile terne.

¶ Vocatiuo tantum carentia.

interrogatiuum. distributiuū relatiuum.
Quęrens distribuens infinitum referensq;
negatiuū. vctō casu.
Atq; negans quinto careant pronomina cuncta.
Exceptis omnis noster nostras meus & tu.

¶ Datiuo & vocatiuo carentia.

Hęc vis, huius vis, hanc vim, dicas & ab hac vi.
Plurali hę vires, hę vis dederatq; vetustas.

¶De heteroclitis.

¶Ntm̃ & actm̃ solum plurali habentia.

helpe. deyenge.

Suppetiæ inficię quarto as solum retinebunt.
Hę simul has grates, repetundarum repetundis

¶Plurali numero carentia.

Propria cuncta carent plurali, elementa metalla
Liquida quę signant, & humi nascentia sicca
Cum toto si signet idem pars quęlibet. At quũ
Pars non signet idem cum toto, pro specieve
Diuisa a toto capitur, quum materiave
Pro forma, quũ fit translatio, opinio: & vsus:
Euentus: diuisio fit: pluralia flectas
Et quę natura careant singlari vt Athenę.

¶Pꝛali nũero carent propꝛia nola deoꝝ/hoim/vꝛbiũ/montiũ/siluaꝝũ/fluuioꝝ/et aliorũ locoꝝ: ꝛ quattuoꝛ elementa ignis/aer/aqua/terra/ꝛ metalla: vt ferꝛũ/plumbũ. ꝛ liquidũ: vt oleum/lac/outyꝛũ. ꝛ humi nascentia sicca: vt piper/cicer. Et hoc intelligendũ est quoties quelibet pars sigt idẽ cũ suo toto. vt quelibet pars aeris est aer/quelibet pars ferri est ferꝛũ/quelibet pars olei est oleũ/q̃libet pars piperis est pip: Sed qñ q̃libet pars signat idẽ cũ suo toto pꝛales casus habet: vt in flozibꝰ ꝛ fructibus. Unde q̃libet pars rose non est rosa. Siliter qñ pars sumitur pro specie a suo toto diuisa: vt aque qñ sumunt pro fluuiis a mari diuisis. Terre p insulis ꝛ regionibꝰ a terra cõtinenti distinctis. Aut qñ pars pro forma alicuꝰ materie accipitur vt panes p partibꝰ in massã rotundã effigiatis. Aut qñ fit translatio: vt ignes quũ signt amoꝛes. Uirg. Incipe Mopse prior si quos aut Philidis ignes. Aut opiniõe: vt vulgi qui opinabant plures esse soles. quos Uirgilius imitans dixit. Quid tantũ Oceano properãt se tingere soles/quedã etiam vsu pluralẽ habent: vt frumẽta apud Maronẽ. Quedã eucntu: vt Catones duo fuerũt. Quedam diuisione: vt Galliarũ. alia belgice: alia celtice. Quedã natura: vt Athene/Cume.

¶Annotatio de quibusdam pꝛaliter declinatis.

a welspryng. a standynge podell. water trobled. a lake oꝛ podell.

Plurali flectes fons stagnum ac vnda lacuna
playne see. a rennyng water. iouce oꝛ humour. rẽnyng water. a lake oꝛ a myre.
Aequor sic fluuius succus sic flumen & amnis.
a cuppe a well oꝛ pyt. water. rẽnyng water. a lake oꝛ a myre.
Pocula vel puteus laticesq; fluenta lacusq;
troubled see. water see. drynke. a fenne oꝛ a marres.
Et freta cum limphis mare potio: sicq; paludes
cockell. rue. onyon. pese ootes.
Cum lolijs rutas cępas pisas & auenas
benes. ryse. all maner corne. terrefytche.
Melonesq; fabas lentes frumenta lupinos
strawbery. vt rose/lilia/viole/poma/pyꝛa/cerꝛasa.
Fragaq; citrullos florum sic nomina fructus.

¶Annotatio de carẽtibus gtõ dtõ & abltõ pꝛalibus.

Plurali genito terno sextoq; carebunt.

amouthe. brās. hony see. coūtre. encēse. lawe. barley. wyne.

Os æs mel mare far rus thus ius hordea vina

mey the.

pocula. .i. potꝰ mellitꝰ. mulbery. vt macies (leneſſe) declinationis

Defluta ſic mulſum morum ſic nomina quintę

edge of ony wepen. ſyght

maner. of the eye. a kynde a face.

Demptis maneries acies ſpecies facieſq;

noone.

a kynred. a thyng. tymbre. meridies. a daye.

Progenies res materies cum prole dieſq;

a ſpytor broche. ceteros caſus habet verus verubus.

Pluraliq; veru careat tantum genitiuo.

¶ Maſculina ſingularē nūerū tm̄ habentia.

the ſee.

Singulari tantum flectes hęc maſcula pontus

blode. ſalte. priſon. all maner vytell/or meet. duſte the wange toth

Sanguis ſal carcer penus & puluis genuinus

the euen ſterre. idem dunge. ayre. the wold. the ayre.

Veſperus & veſper ſumus aer mundus & ęther.

moſſe. the ſonne. ſmoke. mudde or ſlyme of the erthe. cingulū veneris.

Muſcus ſol fumus limus veneris quoq; ceſtus

At quandoq; leges mundos fumos genuinos,

Pulueribus cum ſanguinibus ſed rarius vſu.

¶ Fœminea ſingularia tantum.

Fœminei generis ſinglari hec flectito tantum.

laude or prayſe. name. helthe. peaſe. ryches. yonge age. idem.

Gloria fama ſalus pax gaza iuuenta iuuentus

lyght. derthe. lyfe. mourem. thyrſt. hongre. olde age.

Lux mors vita lues ſitis eſurieſq; ſenectus

an oke apple. a ſtake of wod. cought. groūde. infeccyon. colere.

Galla ſtrues tuſſis tellus contagio bilis,

a faute. wytell. yſſue or chyldre. groūde. ſpryngolde. chaſe. a ſpotte.

Culpa penus ſoboles humus & pubes fuga labes

ementyde. colere achylde. a toke or proue. ſande.

Veſpera cum cholera proles iuncta indole arena

matter or fylthe

a hongre. reſte. pardon. reſte. corrupcyon.

Atq; fames requies venia atq; quies ſanieſq;

rotnes of wood or

horneſſe. worme eten. yſe. leneſſe. faythe & truthe.

Canicies caries glacies macieſq; fideſq;

a glotony. madneſſe. fylthyneſſe. people. plebeis.

Ingluuies rabies: ſic illuuies quoq; plębes.

Cariosum i. gnū (worms, ętas trcs)

His ia quę fomant abſtracta ſequentibus addas,
wyſdome. innocẽce. malyce. wodneſſe. conueyroſneſſe.
ſapientia. infantia. vecordia. inſania. cuaritia.

Ex ſapiẽs infans vęcors inſanus auarus
ſauynge. powerte. pudẽce. ſemẽbraſice. vtcraſice. chyldhod. madnes.
pſimonia vicitas. copia. pudẽtia. memoria eloquẽtia. pueritia. amentia

Parcus inops prudens memor e(q;)loquẽs puer amens
labour. madnes. wickednes. powerte.
diligentia. dementia. pernicies vel tas. pauperies vl pauptas.

Di(q;)ligens demens, ex pernix pauper & in tas,

At quandoq; leges luces paces & atenas
Gazas & vitas raro & amicitias.

¶Neutra ſingularia tantum.
ryghtor lawfull. wrouge corrupcyon

Neutra carent hęc plurali fas atq; nefas pus
gen⁹ fru: dyte or
euen. menti. olde age. myre. a ſete. grounde.

Veſperum ador ſenium cœnum ſolium q; ſolum q;
euẽſterne. palme of the hãde. ſee. hell. byttlyme. ſcarlet colour

Veſper hir atq; ſalum barathrũ viſcum quoq; luctũ
age nothyng. idem idem nede idem

Aeuum nil nihilum nihil atq; neceſſe neceſſum
cibus per angelos ſi-
god of fryches lijs Iſrael dame. glaſſe: paſke or ceſter/mornyng: ſhambles

Mammona manna vitrũ cũ paſchate mane macellũ
the ſpryng ſope or
tyme lethe dethe poyſon. comen people. ſee

Ver nitrum lęthum virus vulgus pelaguſq;
all maner vytell of mete hoc hoc

Nitrũ a nitendo: qui a veſtes nitidas facit

Atq; penus penoris coniunge penum q; penu q;
tempus quo ius
intermittitur. an ere of come frost

Iuſticium ſpicum q; gelu, ſimul antea dicta

¶Antea dicta: vt nola metallorũ. ereeptis eo erię/ & electrũ nola liquidor: vt flegma oleũ. Nola ſiccorũ: vt triticum/piper/humi naſcẽtia: herbarum nola: vt apium/crocũ que pluralẽ (vt diximus) refugiũt: quedã pluralẽ tamen habent/vt equor mei vinũ ꝛc. de quibus ſuperius dictum eſt

¶De his quę naturaliter ſingulari carent.

Natura careant ſinglari nomina multa
Feſtorum ſic ludorũ numeralia primi
Ordinis & quę diſtribuuut, variſs quoq; conſtant
Et pro maſclinis, capitur dum mobile multis.

¶Singulari numero naturaliter carẽt nola quatuor modis. Primo/nola feſtorũ & ludorũ tam maſculina: vt apollinares/quinquatres/circenſes: q̃ feminina/vt Neomenie. q̃ etiã neutra: vt orgia/bacchanalia/neptunalia/repotia/taurilia. Secũdo nũeralis nola tam primi ordinis: vt duo/tres ꝛc. q̃ diſpartitius: vt bini/trini. licet

poetice interdū legitur septeno gurgite. pro septē gurgitibꝰ. Tertio (ſm Verrium) que nō niſi ex pluribus cōſtant. vt ſcale/bige/trige/quadrige/litere pro epiſtolis/ arma quiſquilie/ſcope ꝛc. Quarto adiectiua p pluribus maſculinis accipi ſolita vt cani pro capillis. Superi/inferi/poſteri/minores/maiores.

Maſcula tantum pluralia.

inſignia conſulum

¶ Maſcula ſunt iſthęc tantum pluralia, faſces

g rete tayles

mery ꝓceytes. or barres. ſayntes in heuen. vnder chaumbres.

Atq; ſales clatri cum cœlitibuſq; penates.

cronydes. lamētacyons. hore heeres. nettes for dere pyllers.

Annales threni cani cum caſſibus antes

vpon borde hatches.

maſtyppe. ſpyrytes of hell: gentylmen. ſpyrytes of hell. ſpyces

Atq; fori manes proceres Lemures & odores

lattes wyndowes rayles at the tylte ende: tribus que-

or a grate. a graue a carceres dam Titiſ.

Cancelli loculi cum carceribus titienſes.

pars tertia ppli Romani ſcales in the heed. romani primi

Faſti ſic luceres cum furfuribuſq; quirites.

a payre of tables a kynred libelli

Adde pugillares natales co(q;)dicillos.

diſgeniales authors fryſon or

pryuate goddes. ne gorſe

Atq; lares ſentres vepres deducta per ates

grete men. heedes or chefe men/beſt men of a towne

magnates primates optimates

A magnus primus ſimul optimus, anteq; dicta.

Authori aſcribas aliter tibi ſi qua reperta.

¶ Antea dicta vt inſuperiori precepto. Adiectiua que pro pluribus maſculinis accipiunt: vt ſupi/minores ꝛc. Feſtorū ludorū: vt apollinares/circēſes. Nūeralia: vt duo/tres/bini. Q̄ ſi qua aliter reperias/authoritati aſcribas. Nā apud Iuuenalem leges ꝓcerē. apō Perſiū q̄ritē. apō Virg. carcerē pro equorū cuſtodia. apud Ouidiū vepre q̄ſi poetica licētia permittunt in ꝓſuetudinē trahēda diſſentio. Sūt etiā multa q̄ in alia ſignatiōe ſingularē hūt: vt ſal p ꝓditō: ſed tūc plāli carēt. Ire fascis p ſarcina aut pōdere. Virg. Ego hoc te faſce leuabo. Et carcer p noxiorū cuſtodia plāli carēs cū multis adiectiuis: vt minor/maior/liber ꝛc. q̄ alr ſignt q̄ cū pfixis ſumūt

faſti dies dicti ſunt: quibus licet fari pretoris tria verba/do/dico/abdico.

¶ Fœminea tantum pluralia.

Fœminei generis ſunt hęc pluralia tantum.

ante dicta inferor ix. daye before the the fyrſt daye of

vel facta. ſacra feſti dies. idus in the kalēde euery moneth

Argutię inferię ferię nonę atq; calendæ

tappys or pray or vauntage taken in warre

flatterynge. tryfuls beſom. prede ab hoſtibus capte.

Blanditię nugę ſcopę ſic manubięq;

truſe or an arimy or the myddeſmeſt daye

fyrſt fruytes. reſpyte. inteſtina. hooſt of men. of euery moneth.

Primitię inducię lactes copię ſimul idus.

funeralsor nyght or lyenge in wayte. thiefynge/or
aferye. dyrynges. derkenesse. or deceytes. manassynge.

Nundinę & exequię tenebrę insidięq; minęq;
purgamenta terrarū tam hominūq; montes altissimi qbꝰ
vel q̄cq̄ ex arboribus serpentiū spolia. Italiam a Gallia et
aut floribus decidit. stonge. a denne. a cradle. Germania dirimunt.

Quisquilię exuuię latebræ cunæ simul alpes.
q̄dā obseruatiōes siue vēti placidissimi ori-
solemnitates/siue sacra entales q̄ sole ingre- domus.
remaynges. watche. apud iudeos. diente leonē fiant. puata.

Relliquię excubię ceremonię Etheſiæ & ædes
mōs Rome horse har- montes
weddynge. siue vicus. neyꝛ. hispanie. bathes.

Nuptię & exquilię phalerę Gades quoq; thermæ
wanton desyres.
occasions/or
ryches. instigacyon. organ pypes. vayaunce or ennemyte.

Diuitię illecebrę cautes inimicitięq;
fendes of fu- thꝛe goddes brachia scor- nomen vbis
ryes of hell. ryches. of fauour. pions. vbanitates. Minerue.

Direę & opes Charites chelęq; facetię Athenę
a peyꝛe fendes thꝛe goddes the goddes
of gates. of hell. fatall. of fauour. euyll spirites.

Gratię: & indefores: furię: pce: quoq; laruę
quoddā genus
indumentū. a wycket. duimationis. vt locoꝝ nola. Thebe ꝛc.

Induuię valuę sortes simul antea dicta.

¶ Antea dicta: vt suppetiet inficie q̄ntō ꝛ actō tū habeant similiter grates. Et ea q̄ ex
plibus constant. vt bige/trige ꝛc. Et numeralia: vt bine/trine: nō possum nō mirari
quoundā inscitiā q affirmāt hec nomina a mappa/plaga/pales/menia/naris/cō-
pes/antēna. ꝛ alia singulari carere cū apud peritissimos in singulari reperiuntur.

¶ Neutra pluralia & secundę declinationis.

Neutra hęc plurali tantum flexusq; secundi.
trumpettes. tentes. wepens. cradels. loca aspera.

Classica cum castris simul arma crepundia tesqua.
vmbles/ rpckes in space of. v. yere
quincia Scythie. garlāde. a beest. the see. or processyons.

Bactraq; cum sertis sic exta Ceraunia lustra.
a cradell. the herte strynges.

Et cunabula sic precordia lachana flabra
pocula vel scyphi. the top of a hyll. anterioꝛ pars nauis ferrate;

Hec carchesia ſ singulari. ang. ſa pollecey)
His carchesia sic iuga montis rostraq; nauis.
dyrges.
electyons. sacrificia que mor-
tꝑora quibus consules eligūtur. tuis impenduntur

Adde comitia sic artaxata thenthera iusta.

¶ Attēdat lectoꝛ quedā ex his in singulari declinata: sed tunc aliter signi: vt rostrū
cum pro rictu aquis sumitur. similiter iugum pro boum colligamine.

Nominibus.

Neutra pluralia tm̃ & tertię declinationis.

Hęc terni flexus tantum pluralia neutra.

longe gutter. walles of a towne thewlappe in a cotwe or an ore. vr parentalia/bacchanalia/ orgia/cerealia.

Ilia mœnia sic paleario iungito festa.

vt bacchanal.ium/vel orum. festa Bacchi.

Quę genito ternę flexurę suntq; secundę.

ea q̃ dote dant vel a viro vel femina. shepeherdes cotes. magalia idem.

His sponsalia sic magalia palia iunge.

carmẽ pindari poete. poũde. nemus Thessalie amenissimum:

Et præana simul pondo tempe inuariata.

De heteroclitis tam gñe q̃ declinatione varijs.

Masculina in singulari, & neutra in pl̃ali.

vt hic tartarus. in pl̃ali hec tartara.

Mascula in us primo numero, sed a neutra secundo.

hell. a hyll in troye. promontorij mane. Laconie. genus toge leuis angustęq. Arcadie. etiã pro rigatura pannorũ.

Tartara Dyndima Tęnara Manala suppara dicas

mõs Thracie. sayrecloth. hode. cacumina montis Ide in Troia. mons Laconie.

Ismara carbasa pilia Gargara Taygetusq;

hell. a whale.

Additur infernus cetus (dum piscis) auernus.

Plurali hęc cete dicas tamen inuariatum.

Masculina singulari, masculina & neutra pl̃ali.

Mascula singlari, plurali hęc mascula neutra.

mõs Cãpanie vbi nascũtur vina q̃ p vino pon. t. tape or ga= nynge. an hyssynge place. a course gyrdle.

Massicus atq; iocus sibilus loca balteus adde,

cõmãdement. chaũce. lycence.

Iulius & euentus permissus mascula quartę

vt hec iussa orũ.

Neutraq; plurali (ceu sentit Valla) secundę.

vt hoc iussum/euentum/permissum. a inde hec iussa/euenta &c.

Ad hęc sępe per um reperimus & hinc fit a neutrum,

Fœminea singulari, plurali neutra.

vt hec pergamus. .i. singulari. in pl̃ali hec pergama.

Fœminea hęc primo numero sunt neutra secundo,

walles of troye. a pasture. stuffe of houshelde.

Pergamus & zizania pascua iunge supellex

postorale carmen.

vt hec bucolica/ce. In pl̃ali hec bucolica orũ. hec rhetorica/ce

Nomina librorũ vel in e, vel a, iungito & artes.

In pl̃i hec rethorices/orũ. vt altilis in pl̃i hec altilia.

Fœminei generis pro fixo & mobile ſumptum.

arbor in Syria vnde manat gummi quo veſtes tinguntur.
ſumme tree.

Arbutus intybus, & ſic galbanus addito, quidam

vt arbutum. in pl̃i hec arbuta.

Cenſent hęc ſed in um variari, hinc exit a neutrum

¶ Neutra ſingulari: maſcula plurali.

Neutra hęc ſinglari, plurali maſcula dices.

campi ameni
in inferno. henen. a hole. a cyte in grece.

Elyſium cœlum ſpecus (vt vult Seruius) Argos.

¶ Neutra ſingulari, maſcula & neutra pl̃ali.

Singlari hęc neutra, & plurali maſcula neutra.

the bytte of a bridell. thede-pryſon. a leeke a rake. a hors coller.

Frenum filũ clauſtrũ porrũ raſtra capiſtrum,

¶ Neutra ſingulari, fœminea plurali.

meet.

Singlari hoc epulum, dic hę plurali epulæq;.

bathe. balnee. balneum.

Balnea plurali: vel eæ ſinglari ab eum dat.

a denteth. nunc non eſt in vſu.

Delicium antiquum, plurali at delicię nunc

a feyre.

Nundinę item tantum plurali, nundinum at olim

¶ Fœminea ſingulari, fœminea vel neutra plurali.

Ae vel a plurali fructus dat amygdalum, at arbor

au almon tree.

Hęc dat amygdalus, inquit amygdala Plynius aũt.

an onyon.

Hęc cępa, hę cępe, dat cępe hoc inuariatum.

¶ Genus & vocẽ variantia & non ſignificationẽ.

euen tyde.

Veſper erum vel era capitur pro fine diei.

euen ſterre. veſperus. veſperugo. the euen ſterre.

Stella hic veſper erus, vel hęc vgo hic heſperus idem.

Hicq; tapes etis, ſimul hocq; tapete tapetum.

a cyte of troye.

Ilios hęc dices: hoc Ilium & Ilion addes.

a margaryte ſtone. margarita. margaritum.

Margaris hęc & rita ſimul, vel Seruius hoc tum.

Hic gibbus gibber dices, hæc gibbaq; raro,

an ere of corne.
Hęc ſpica, at raro hic ſpicus, dic hoc quoq; ſpicum.
a horne. froſte.
Hoc cornu atq; gelu, tamen hic cornus gelus olim.
a lymme. a noſe.
Hic artus naſus, quondam artu naſaq; naſum.

¶ Maſculina in us, & neutra in um.

hic clypeus vel hoc clypeum.
Nunc hic us in recto, vel hoc um quandoq; reperta.
compaſs of
a ſhelde. the mouthe. a buffet. a ſtaffe. warnynge.
Hic clypeus rictus colaphus baculus monituſq;
a narowe lane. a gloſe. an hatte.
Angi(q;)portus commentarius atq; galerus.
a hele. an hafte of a knyfe tribute.
Et calcaneus & capulus, magis umq; tributum
a ſparre. a raſe or courſe.
Et ſeſtertium item tignum ſic curriculum dant.
vthec pyxis. hoc pyxum.
Arboris exit in us nomen forme um quoq; fructus.
a bothum. a kerchyf. wraſtlynge. a bowle.
fundus. mundum. luctus. ſinus.
a groũde. world. mournynge. a boſum.
Hęc fundus mundus ſinus & luctus. quoties um
in recto formant aliud tunc ſignificabunt.

¶ Fœminea in us, & neutra in um.

cryſtall.
Criſtallus nardus ſimul abrotanuſq; ſaguntus.
an indenture. pcle.
Um quandoq; tenent, dic ſyngrapha piſa per umq;

¶ Muſculina in er, & fœminea in a.

panthera. a ſtodynge pece. craters.
Aethera ſic ęther panther crater ſimul era.

¶ Hic hęc hoc us, hoc in u & um.

Non declino penu neutrum, penus hoc penoris dat.
Hic penus hęc quartę, neutrale penumq; ſecundę.
an hole.
In recto varies ipecus atq; ſpecumq; ſpecuq;.
a myke payle. a veſſell to myke in.
Hoc mulctrale, hoc mulctrũ: hęc mulctraq; dices.

¶ De vſitatis & antiquitatis.

gũme that cometh of treen. muſtarde ſede.
Dederant olim: nunc i, gummi atq; ſinapi,

De heteroclitis.

ſurnappe. a nette. .i. dices a cyte in Italy.

Gauſapè rete feres nunc & prẽneſte, ſed olim
gauſapum. gauſapes.
Gauſapis & pumpes Prẽneſtis ſic quoq; retis.

¶ De non vſitatis & antiquatis.

duſt. a gourde: aſſhes.

Nunc is & er quondam puluis cucumiſq; ciniſq;
vnder. xiiij. yere a ſhare.
Impubis, ſed nunc ſmpuber vomer in vſu.

¶ Quę ntm̃ varium efferunt ſub eodẽ gñe.

Is ſimul retinent hęc recto maſcula caſu
of the fyſhe. ſwyfte. woſhyppfull. vpon fote. an horſebacke.
Campeſter volucer celeberq; pedeſter equeſter.
ſwifte mery of the wood. helſome.
Acer ſic alacer ſilueſter iunge ſaluber
of the fenne. ſwyfte. he that kepeth a wager.
Adde paluſter eis celer, at dic raro ſequeſter.

Os & or in ntõ habentia.

fauour. a tree woſhyppe

Or ſimul os recto retinent ador arbor honorq;
exhalacyon. noyſe fayre ſpeche.
Et vapor & clamor lepor iis coniunge laborq;.

¶ Vs & er in ntõ habentia.

vt ab greco Euandro
cõgre fyſſhe. a ſpanyarde. Euander vel drus.
Dant us & er conger vel hiber, ros ductaq; grẽcis,
proſperus/auerus/aſperus.
Vs quondam, nunc er, proſper pauper puer aſper.

Maſculina ntm̃ variantium.

Hęc varia in recto caſu muſculina reperta.
a morte. a yonge ſalmon. a water in Rome.
Mugilis & mugil Tybris Tyberiſq; reperta.
fluuius Germanie. a goyenge fyſſhe.
Sic Arar ac Ararì., ſeu gobio gobius atq;
a gaymynge or playe. a bable
Ludio ſiue dius vel ludus puſio puſus.
delphen fyſſhe a man of araoy
Delphin delphinus vel arabs arabiſq; arabuſq;
a ſygne in heuen. an elephant a ſcorge or a wyppe.
Scorpius ac elephas elephantus ſcorpio iunge
fluuius Italie in Tyberim deſcendendens blode a whyrle wynde.
Hic anio nerio nunc dic ſanguis quoq; turbo,

Nominibus.

Aſt anien quondam nerien ſanguen quoq; ruben.

¶Fœminea nominatiuum variantia.

Fœminei generis recto variata leguntur
ſawe duſt/or mulloke.
Hęc ſtips hęcq; ſtipis ſimĺ hęc ſcobs hęc ſcobis hęc plębs
the people. a bee. a ſallet or a helmet.
Hęc plębes, hęc apis vel apes, hęc caſſida caſſis.
fatneſſe. a valey.
Hęc adipes vel adeps, hęc vallis raroq; valles.
a younge. circunſtaunce. compages/ambages.
Compago ambago tam ges q̄ go retinebunt.
phorcynis. filiꝰ Thoſoe nymphe. patria Dorueri. vibs in thera inſula.
Is ſimul in Phorcyn Salamin retinent & eleuſin
vt daritudo daritas. vt mundities ꝛ munditia.
Multa per vdo vel as abſtracta per es vel a ponas.

¶Confuſa in rectis obliquis diſtincta.

Confuſa hęc recto diſtincta ſed in genitiuo.
Lens frons glis ſemis domus & pecus addito caſſis
Vaſq; fides cancer veſper Silueſter & acer.

¶Lens lendis(a nytte) lens lentis(ryſe) Frons frondis(a bought) Frons frontis(a foreheed) Glis glitis(a fyſtull) Glis gliſſis(a daye) Glis gliris(a dormouſe. Semis indeclinabile(halfe in ony maner thynge) Semis ſemiſſis(half a poũde) Domus domi(at home) Domus domus(a houſe) Pecus pecoris(catell / as ſhepe goores) Pecus pecudis/beeſtes/as oxen/koyen/calues/ꝛ ſuche other. Caſſis caſſidis(a ſallet) Caſſis caſſis(a nette) Vas vadis(a ſuretȳ/or borowe) vas vaſis(a veſſell) Fides fidei(truth faſtnes promes) Fides fidis(a ſtrynge) ¶Cancer cancri(the ſigne of the crabbe) Cãcer/cris(the cãker worme) Veſper veſperi(the euen ſterre) veſper veſperis(the eueu tyde) Silueſter ſilueſtri. viri ꝓprium. Silueſter/tris(of the wood) Acer aceris(a maple tree) Acer acris(ſwyfte/ſowre/or terſe).

¶De noibus incerti gñis dictũ eſt in gñib⁹ de declinatiõe noim ludorũ feſtorũ domus & ambo ſuperius i declinatiõe dictũ eſt.

¶Variantia declinationem.

a veſell.
Hoc vas dat vaſis, plurali hęc vaſa dat orum.
an acre of lande. iugeri.
Iugerum erit flexus ſingulari nuncq; ſecundi.
iugerum. iugeribus. nũero. flexus.
Iugera rumq; ribus plurali fit quoq; terni.

¶Secundę & tertię declinationis.

Iuppiter ſmythe. cancer cãcri(a ſygne) a dowe of yerne.
Mulciber & cancer necnon globus atq; ſequeſter
cancer canceris(the canker worme)
Flexurę ternę ſunt & quandoq; ſecundę.

De formatione graduum.

¶Tam quartæ q̄ ſecundę declinationis.

Hęc ſunt flexurę nunc quartę nuncq; ſecundę
a hęppe tree. a pynarde. a fygge/or fyghe tree.
Cornus ſic pinus pro fructu aut arbore ficus.
an entre/or veſtry. an oke. bey tree. rayſynge of people.
Ac adytus quęrcus laurus cantuſq; tumultus.
a lake or myre. apparell. warnynge. coſt. vrteil.
Et lacus ornatus monitus ſumptuſq; penuſq;
His addunt aliqui raroq; reperta ſecundę
herynge. ſyght. a ſtryde. leuynge. gronynge.
Auditus viſus paſſus victus gemituſq;
a ſyghte. flowynge. a wodde. a verſe. mournynge.
Aſpectus fluctus ſaltus verſus quoq; luctus
a redoe. fyſſhynge. an army or an hooſt. a parlyament.
Lectus piſcatus exercitus atq; ſenatus
bryethe. gayues. dethe. company. hete or trouble.
Ortus cum quęſtus obitus cœtus ſimul ęſtus.

¶Annotatio.

Deficiunt quarti flexus laurus monituſq;
Caſibus in ternis numeri ſextiſq; vtriuſq;.

¶De formatione graduum comparationis.

Mobile quod poſſit ſiue augeri minuive.
Tres tenet hoſce gradus, poſitum, mediũ, ſuperantẽ.

¶Formatio comparatiui & ſuperlatiui.

gradu. .i. comparatiuum. vt docti doctior.
A poſito mediũ formes, a prio (or ſillaba iuncta)
vt forti fortior. .i ſuperlatiuum.
Caſu qui fit in i, ſimiliq; modo ſuperantem
vt docti doctiſſimus. a forti fortiſſimus.
S iuncta atq; ſimus formes ex i vel eodem.

¶Annotatio comparatiui.

vt ſtrenuus. tenuis.
Vs ſimul is quando vocalis forte pręibit.
vt magis ſtrenuus. magis tenuis.
In vice tunc mediſ ſumas magis & poſitiuum.

¶Alia annotatio comparatiui.

pongeri
Datq; ſiniſterior quamuis non rite ſiniſtri.
Iunior (a iuueni remouens ve) caret ſuperante.
worre or worſe.
Deterus aut deter vel detero deterior dat.

¶Annotatio ſuperlatiui gradus.

vt niger nigerrimus.

Rectus in er format, rimus adiuncta, superantem.
Excipitur dexter quod dat timus atq; sinister.

vt veterrimus. deterrimus.

Detero sic vetus rimus a deterq; veter dant.
saturrimus & saturrissimus. maturrimus et maturissimus.
Turrimus atq; simus formant satur atq; maturus.

Alia annotatio de superlatiuo.

vt humillimus/simillimus/facillimus.

In limus is vertunt humilis similis facilisq;.
agillimus. gracillimus. docillimus.
Atq; agilis gracilis (ceu Valla refert) docilisq;.

¶ De ijs q̄ rite nō formāt gradꝰ sed aliūnde sumunt.

Hęc rite aut graduum formam seruant aliunde.
Aut sumūt: magnus vult maior maximus, atq;
Paruus vult minor & minimus, bonus & melior dat.
Optimus, atq; males peior sic pessimus inde
Multus plus sic plurimus, atq; potis potiusq;
Inde potissimus, a nequam quioriss imus exit.

¶ De alijs quę aliunde mutuantur.

vt grandiloquus. a loquor a sequor. a volo. a facio.

Clausa dicus loquꝰ atq; sequus volus & ficus oeta.
A verbis medij formam simul & superantis

vt grandiloquēti/quentior/quentissimus.

Ficto (vt grandiloquens) sumat de participante.

¶ De ijs quę carent superlatiuo.

vt valde senex/valde iuuenis/valde memor/valde obnixus.

Ista senex iuuenis memor obnixusq; adolescens
Pro valde & positum supplere volunt superantem.

¶ De prępositionibus comparantibus.

Ante dat anterior formato secus seciorq;
Subterior donat subterq; carent superante.

vt citerior/vlterior/exterior inferior.

Extra dant erior citra, vltra, extra,, simul infra.
superior. vt citimus/infimus/vltimus. extimus.
Atq; supra, dat imus citra, infra, vltra, simul extra.
Quod simul extremus donat supraq; supremus
Vel sumus, post posterior postremus habebit.
Et prope dat propior, de ꝓximus imior exit.

De aduerbijs comparantibus.

De aduerbiis.

vt penitor.

Ex us formatior penitus penitissimus, exit
onge a go. forther. fyrst gretely moie.
Apridem prior & primus, magne magis effert
mooste. longe. lenger. diutissime. ofte.
Maxime itemq; diuq; diutius: issime sępe
ofter ofte ofte. verylate.
Sępius & sępissime habet, nuperrime nuper,
swyfter.
Ocyor ex ocys gręce atq; ocyssimus exit.

¶ De ijs quę carent superlatiuo.

later. late. yough. aetter.
Serius a sero tantum satis a satius dic.
otherwyse.
A secus & secius, careant omnes superante.

¶ De ijs quę comparationem non faciunt,

sed alunde mutuantur. vt pius. vt strenuus.
Raro gradus proprios ab ius vel uus reperimus,
vt reuerendus colẽdus. Tora. Iuuo ↄ docẽ quisq; amicior.
Nec dus verbali, nec de cus ci geminatum.

¶ Cicero in Antoniũ precipit pientissimũ non pissimũ dicendũ. Salustius dicens strenuus quisq; maxime strenua: docet strenuissimus vir reperiri.

¶ Idem valesius, In Zoilos.

Desine laudatam Vatis lacerare poesim.
Cui minus es, modica q̃ stimulatus ape.
Antiquas renouat / cõmuni stẽmate lauros,
Cornua seu tibi sunt fronte gerenda duo.
Hic placet: hic nullo periturus noie, ceruos
Ignipedes longis postq; diebus erit.

¶ Londini, apud prœlum humanissimi viri VVinquin de VVorde sub solari indicio nuper ad purum restituit Idem Valesi⁹, Anno, a natu virgineo, M.D.XXVI, ad idus Iulij.

BRITISH MUSEUM 14 AP 1903

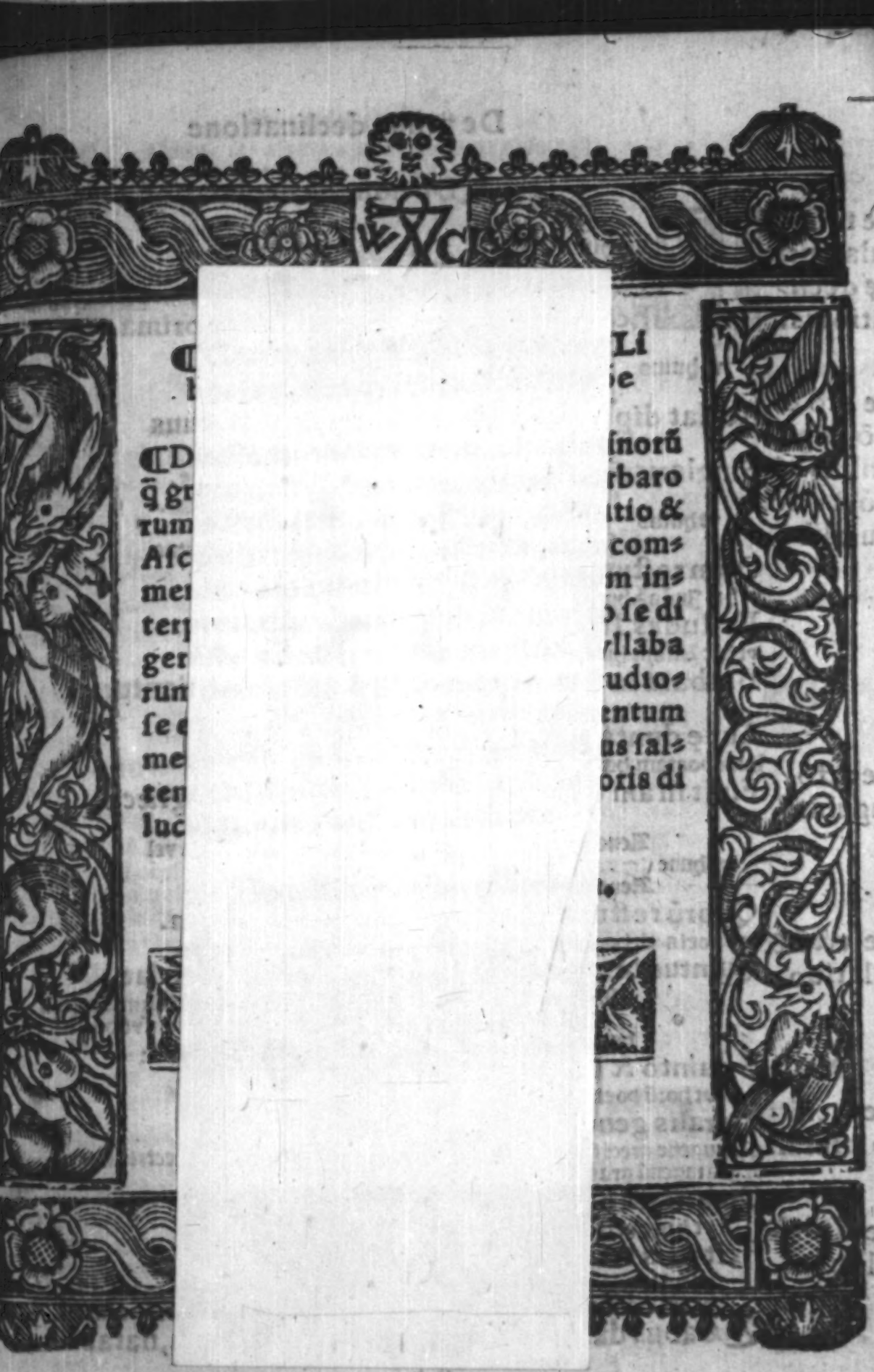

Whittington (R.)